

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ ZDROWIA

z dnia 31 marca 1955 r.

w sprawie zaopatrywania ubezpieczonych i członków ich rodzin w przedmioty ortopedyczne.

Na podstawie §§ 3 i 4 uchwały nr 69 Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1955 r. w sprawie zaopatrywania ubezpieczonych w protezy i środki pomocnicze (Monitor Polski Nr 11, poz. 124) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Zarządzenie niniejsze normuje zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne ubezpieczonych, rencistów, emerytów oraz członków rodzin tych osób.

2. Ilekroć w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia użyto wyrazu „ubezpieczony” bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć jedną z osób wymienionych w ust. 1.

3. Ilekroć w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia użyto wyrazów „prezydium rady narodowej” bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć prezydium miejskiej, powiatowej, dzielnicowej rady narodowej — wydział lub referenta rent i pomocy społecznej.

§ 2. Przedmiotami ortopedycznymi w rozumieniu niniejszego zarządzenia są: protezy kończyn, aparaty, gorsety, obuwie ortopedyczne, pasy brzuszne i przepuklinowe, wkładki ortopedyczne, wózki inwalidzkie oraz przedmioty uzupełniające zaopatrzenie ortopedyczne, a mianowicie: uchwyty (końcówki) do protez rąk, pończochy kikutowe, obuwie do protez, kule metalowe i drewniane, laski, rękawiczki.

§ 3. 1. Przedmioty ortopedyczne przydziela się wtedy, gdy są one niezbędne dla utrzymania lub przywrócenia zdolności do pracy.

2. Warunek wymieniony w ust. 1 nie jest wymagany:

- 1) w stosunku do osób, które uległy wypadkowi w zatrudnieniu;
- 2) w przypadkach, gdy przedmiot ortopedyczny spełnia zadania lecznicze;
- 3) jeżeli za przyznaniem przedmiotu ortopedycznego przemawiają ważne względy społeczne lub humanitarne.

3. W celu uniknięcia przerw w pracy bądź w nauce osoby pracujące lub uczące się otrzymują — w razie konieczności — zapasowe protezy kończyn oraz zapasowe obuwie ortopedyczne.

§ 4. 1. O potrzebie zastosowania przedmiotów ortopedycznych, rodzaju i przyznaniu ich decydują komisje protezowe, działające przy państwowych wytwórniach protez.

2. W skład komisji protezowej wchodzi:

- 1) przewodniczący: lekarz ortopeda,
- 2) członkowie: a) technik ortopeda,
- b) kierownik biura komisji protezowej.

§ 5. 1. Komisja protezowa może odmówić przyznania przedmiotów ortopedycznych, jeżeli uzna, że zastosowanie ich jest niemożliwe lub niecelowe. W takim razie wytwórnia protez zwraca prezydium rady narodowej otrzymane zlecenie i podaje na piśmie powody odmowy wykonania zlecenia.

2. Od decyzji komisji protezowej służy inwalidzie prawo odwołania do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

§ 6. Przedmioty ortopedyczne przydzielane są do bezpłatnego użytkowania i stanowią własność Państwa. Po zaprzestaniu korzystania przez użytkownika podlegają zwrotowi do państwowej wytwórni protez.

§ 7. Ubezpieczeni, którzy zaopatrzyli się w przedmioty ortopedyczne na własny rachunek, nie mają prawa do zwrotu poniesionych z tego tytułu kosztów.

§ 8. 1. Przyszpitalne warsztaty ortopedyczne podległe Ministerstwu Zdrowia zaopatrują chorych leczonych przez dany szpital w aparaty i gorsety oraz protezy nietypowe.

2. Przyszpitalne warsztaty ortopedyczne wykonują aparaty i gorsety ortopedyczne oraz protezy nietypowe na wnioski lekarza leczącego.

3. O rozpoczęciu protezowania chorego przyszpitalne warsztaty ortopedyczne obowiązane są niezwłocznie powiadomić prezydium rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania protezowanego w celu nadesłania formalnego zlecenia na zaopatrzenie chorego.

§ 9. 1. Państwowe wytwórnie protez współpracują ściśle z poradniami ortopedycznymi akademii medycznych i przyszpitalnych, a mianowicie:

- 1) z Poradnią Ortopedyczną przy Szpitalu im. Narutowicza w Krakowie;
- 2) z Poradnią Ortopedyczną przy Klinice Ortopedycznej Akademii Medycznej w Poznaniu (ul. Dzierżyńskiego 135);
- 3) z Poradnią Ortopedyczną przy Klinice Chirurgicznej Akademii Medycznej w Bytomiu (ul. Batorego 15);
- 4) z Poradnią Ortopedyczną przy III Klinice Chirurgicznej Akademii Medycznej w Warszawie (ul. Nowogrodzka 59);
- 5) z Poradnią Ortopedyczną przy Szpitalu Miejskim im. Babińskiego we Wrocławiu (pl. 1 Maja 3).

2. Poradnie wymienione w ust. 1 rozstrzygają wątpliwości w sprawach zleceń na wykonanie protezy dotyczące rozpoznania, momentu aparatowania oraz możliwości zastosowania korekcji operacyjnej zamiast a, a - towania itp.

§ 10. 1. Ubezpieczony pozbawiony jednej lub obu kończyn dolnych otrzymuje po jednej protezie na każdą brakującą kończynę.

2. Ubezpieczony z amputacją obu kończyn dolnych, który tylko z trudem może poruszać się przy pomocy protez, otrzymuje wózek inwalidzki.

3. Ubezpieczony pozbawiony obu kończyn dolnych, u którego zastosowanie protez nie wpłynęłoby na zdolność poruszania się, otrzymuje wózek inwalidzki.

4. Wózki inwalidzkie otrzymują również ubezpieczeni, jeżeli w następstwie kalectwa nie mogą poruszać się, a zastosowanie aparatów ortopedycznych nie wpłynęłoby na ich zdolność poruszania się.

§ 11. 1. Przy zaopatrywaniu w protezy kończyn dolnych ubezpieczony otrzymuje:

- 1) jedną parę obuwia protezowego;
- 2) po 2 sztuki pończoch kikutowych na każdy kikut.

2. Koszty naprawy obuwia protezowego ponosi ubezpieczony.

§ 12. Ubezpieczony dotknięty kalectwem kończyn dolnych otrzymuje na życzenie w razie potrzeby oprócz protez kule i laski w ilości określonej przez komisję protezową.

§ 13. 1. Ubezpieczony pozbawiony jednej kończyny górnej otrzymuje jedną protezę roboczą z odpowiednimi do jego zawodu (potrzeb) przyrządami pomocniczymi i jedną sztuczną dłoń kosmetyczną tak skonstruowaną, by mogła być przytwierdzona do nasady ręki protezy roboczej. Na uzasadnione życzenie ubezpieczonego komisja protezowa może przyznać zamiast protezy roboczej i sztucznej dłoni kosmetycznej — protezę kosmetyczną.

2. Ubezpieczony pozbawiony obu kończyn górnych otrzymuje dwie protezy, o których mowa w ust. 1, oraz przyrządy pomocnicze służące do wykonywania zawodu i ułatwiające spełnianie codziennych funkcji.

§ 14. Przy zaopatrzeniu w protezy kończyn górnych ubezpieczony otrzymuje:

- 1) jedną parę rękawiczek;
- 2) po 2 sztuki pończoch kikutowych na każdy kikut.

§ 15. 1. Ubezpieczony pozbawiony obu kończyn górnych, zaopatrzony w protezy rąk, otrzymuje jedną parę rękawiczek rocznie.

2. Ubezpieczony pozbawiony jednej kończyny górnej, zaopatrzony w protezę roboczą, otrzymuje jedną parę rękawiczek rocznie, a zaopatrzony w protezę kosmetyczną — jedną parę rękawiczek na dwa lata.

§ 16. 1. Obuwie ortopedyczne przyznaje się w przypadkach skrócenia kończyny ponad 3 cm, zniekształcenia, niedowładu lub braku części stopy albo też jako część składową aparatu ortopedycznego nogi.

2. Obuwie ortopedyczne przyznaje się tylko wtedy, gdy niemożliwe jest zastosowanie wkładek ortopedycznych do obuwia normalnego.

3. Obuwie ortopedyczne (na uszkodzoną i zdrową nogę) otrzymują bezpłatnie osoby, które uległy wypadkowi w zatrudnieniu, i renciści otrzymujący zaopatrzenie emerytalne. Inne osoby mogą otrzymać trzewik na zdrową nogę, jeżeli zapłacą w wytwórni protez jedną trzecią łącznej ceny pary obuwia.

§ 17. 1. Osoby zaopatrywane w przedmioty ortopedyczne obowiązane są poddawać się wszelkim przymiarcom i próbom, które będą potrzebne do należytego dopasowania przedmiotu ortopedycznego, oraz przeszkoleniu w posługiwaniu się przedmiotami ortopedycznymi.

2. Osoby ubezpieczone, renciści, emeryci i członkowie ich rodzin, wzywani przez państwowe wytwórnie protez na komisję protezową, do przymiarki i odbioru przedmiotów ortopedycznych, otrzymują zwrot kosztów przejazdu.

§ 18. 1. Przedmioty ortopedyczne powinny służyć inwalidom w zasadzie na następujące okresy czasu:

- 1) proteza kończyny dolnej — 5 lat;
- 2) proteza kończyny górnej robocza — 3 lata;
- 3) proteza kończyny górnej kosmetyczna — 5 lat;
- 4) obuwie ortopedyczne (1 but ortopedyczny i 1 normalny lub 2 buty ortopedyczne) — 1 rok;
- 5) gorset ortopedyczny — 3 lata;
- 6) gorset dla dzieci — 1, 1¹/₂ roku;
- 7) aparat podpórczy — 3 lata;
- 8) aparat ustalający — 3 lata;
- 9) pas przepuklinowy — 1 rok;
- 10) pas brzuszny — 2 lata.

2. Ubezpieczony pracujący może otrzymać dwie pary obuwia ortopedycznego, które ma mu służyć na podwójny okres przewidziany w ust. 1.

3. Przy wydawaniu przedmiotów ortopedycznych nie wyszczególnionych w ust. 1 okres czasu, na jaki dany przedmiot ma służyć inwalidzie, określa komisja protezowa.

4. Komisja protezowa może okresy czasu przewidziane w ust. 1 skrócić lub przedłużyć w zależności od jakości materiału, z którego przedmiot ortopedyczny został wykonany, lub od rodzaju pracy zawodowej danego inwalidy.

§ 19. 1. Po upływie okresów czasu wskazanych w § 18, wyznaczonych przez komisję protezową, następuje ponowne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne.

2. Ponowne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne może nastąpić wyłącznie za zwrotem zużytych przedmiotów ortopedycznych.

§ 20. 1. Przy ponownym zaopatrzeniu w protezy kończyn dolnych inwalida otrzymuje równocześnie obuwi protezowe. Zaopatrzenie w obuwi protezowe może nastąpić nawet przed ponownym przydzieleniem protezy, o ile inwalida będzie używał uprzednio przydzielonej protezy przez okres co najmniej roku po upływie czasu przewidzianego w § 18.

2. Ponowne zaopatrzenie w pończochy kikutowe następuje w drodze wymiany pończoch zużytych na nowe, z tym że w ciągu roku można wymienić najwyżej po 6 sztuk pończoch na każdy kikut. Wymiana pończoch powinna być dokonywana za pośrednictwem poczty.

§ 21. 1. Wydanie nowych przedmiotów ortopedycznych przed upływem okresu przewidzianego w § 18 w miejsce przedmiotu ortopedycznego, którego zniszczenie zostało spowodowane złą wolą lub zaniedbaniem, stwierdzonym przez komisję protezową, może nastąpić tylko za zwrotem kosztów, których wysokość określa państwowa wytwórnia protez.

2. Naprawy przedmiotów ortopedycznych uszkodzonych nie z winy użytkownika są dokonywane na koszt Państwa.

3. Jeżeli uszkodzenie przedmiotu ortopedycznego zostało spowodowane złą wolą, poważnym zaniedbaniem inwalidy lub spóźnieniem zgłoszenia potrzeby reperacji, inwalida ponosi wszelkie koszty związane z naprawą przedmiotu ortopedycznego wraz z kosztami swej podróży i transportu przedmiotu ortopedycznego.

4. Nie wolno samowolnie dokonywać w przedmiotach ortopedycznych żadnych zmian i przeróbek, jak również większych napraw.

5. W razie zużycia przedmiotu ortopedycznego w stopniu wykluczającym naprawę wydaje się zlecenie na wykonanie nowego przedmiotu ortopedycznego.

II. Przepisy szczegółowe.

A. Tryb postępowania przy zaopatrywaniu ubezpieczonych w przedmioty ortopedyczne.

§ 22. 1. Ubezpieczeni otrzymują zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne (§ 2) od wydziału lub referenta rent i pomocy społecznej prezydium rady narodowej na podstawie wniosków lekarzy specjalistów (ortopedów, a w razie ich braku — chirurgów), pod których opieką się znajdują. Wnioski powinny być sporządzane na formularzach według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

2. Przy wystawianiu wniosków o przyznanie przedmiotów ortopedycznych wymienionych w § 2 lekarze są zobowiązani posługiwać się symbolami podanymi w katalogu protez i aparatów ortopedycznych wydanym w 1953 r. przez Centralę Państwowych Wytwórni Protez.

3. Przedmioty ortopedyczne nie ujęte katalogiem należy szczegółowo opisać i uzupełnić szkicami.

4. W przypadkach szczególnie skomplikowanych prezydium rady narodowej na wniosek lekarza, o którym mowa w ust. 1, może skierować ubezpieczonego po stwierdzeniu jego uprawnień — do jednej z wymienionych w § 9 poradni ortopedycznych w celu określenia i zapisania na formularzu według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 potrzebnego aparatu, gorsetu lub obuwia ortopedycznego w sposób wymagany.

§ 23. 1. Na podstawie wniosku lekarza specjalisty albo na podstawie wniosku poradni ortopedycznej prezydium rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania ubezpieczonego wydaje wytwórni zlecenie (zamówienie) według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

2. Zlecenia wypełnia się w 3 egzemplarzach, z których dwa wraz z wnioskiem lekarskim o przyznanie przedmiotu ortopedycznego przesyła prezydium rady narodowej do państwowej wytwórni protez, trzeci egzemplarz wraz z zaświadczeniem zakładu pracy stwierdzającym zatrudnienie lub odcinkiem wypłaconej renty za ostatni miesiąc pozostaje w aktach.

3. O wysłaniu zamówienia do wytwórni zawiadamia się zainteresowanego na piśmie według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

§ 24. 1. Zamówienia na przedmioty ortopedyczne należy kierować wyłącznie do państwowych wytwórni protez.

2. W spółdzielniach ortopedycznych można zamówić przedmioty ortopedyczne tylko na podstawie specjalnego zezwolenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej i w granicach określonych w tym zezwoleniu.

§ 25. Państwowa wytwórnia protez może przystąpić do wykonania przedmiotów ortopedycznych bez zlecenia prezydium rady narodowej, jeżeli przepisanie ich nastąpiło w trybie przewidzianym § 22 ust. 4. W takim razie wytwórnia przesyła, po wzięciu miary, wniosek poradni ortopedycznej do prezydium rady narodowej, właściwej dla miejsca zamieszkania osoby protezowanej, z prośbą o nadesłanie formalnego zlecenia.

§ 26. Zlecenie wykonania przedmiotów ortopedycznych jest dla wytwórni jednocześnie upoważnieniem do dokonywania napraw tych przedmiotów i dostarczania zużywających się ich części (pończochy kikutowe, gумы do lasek i kul, ogumienie do wózków inwalidzkich itp.).

B. Zwrot kosztów podróży.

§ 27. Prezydium rady narodowej, które wystawiło zlecenie na wykonanie przedmiotów ortopedycznych, zwraca ubezpieczonym koszty przejazdu do wskazanej w zleceniu wytwórni i z powrotem.

§ 28. 1. Zwrotowi podlegają koszty przejazdu w przypadku, gdy wskazana w zleceniu wytwórnia położona jest w odległości większej niż 5 km od miejsca zamieszkania lub miejsca stałego zatrudnienia.

2. Ubezpieczonym z uszkodzeniami kończyn dolnych zwraca się koszty przejazdu również w przypadku mniejszej odległości.

3. Ubezpieczonym, których stan zdrowia lub rodzaj kalectwa tego wymaga, zwraca się również koszty przejazdów lokalnych (tramwajem, autobusem, furmanką, dorózką samochodową) oraz koszty przejazdów osoby towarzyszącej.

§ 29. 1. Zwrot kosztów obejmuje zapłaconą cenę biletu III klasy pociągu osobowego lub innego publicznego środka lokomocji za przejazd najkrótszą drogą do wskazanej wytwórni i z powrotem.

2. Osoby korzystające z ulg w przejazdach otrzymują zwrot według taryfy ulgowej.

§ 30. 1. Dokumentem uprawniającym do zwrotu kosztów przejazdu jest stwierdzenie przez wytwórnię protez konieczności odbycia tej podróży.

2. W przypadkach, o których mowa w § 28 ust. 3, konieczne jest ponadto zaświadczenie lekarza zakładu społecznego służby zdrowia lub właściwego zakładu leczniczo-zapobiegawczego przy zakładzie pracy.

3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych można wypłacić zaliczkę na koszty przejazdu w obie strony, jeżeli:

- 1) osoba wezwana nie posiada dostatecznych środków na kupno biletu kolejowego, a okoliczność tę stwierdzi właściwy komitet blokowy bądź prezydium rady narodowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby wezwanej;
- 2) osoba wezwana zobowiąże się do przedłożenia stwierdzenia, o którym mowa w ust. 1, natychmiast po powrocie z podróży.

C. Ewidencja i kontrola przyznanych przedmiotów ortopedycznych.

§ 31. 1. Prezydium rad narodowych:

- 1) prowadzą ewidencję wydanych zleceń, zawierającą następujące dane:
 - a) liczbę porządkową,
 - b) nazwisko i imię inwalidy,
 - c) datę urodzenia,
 - d) miejsce zamieszkania,
 - e) tytuł uprawnienia (ubezpieczony, rencista, członek rodziny),
 - f) rodzaj przyznanego przedmiotu ortopedycznego,
 - g) datę wystawienia zlecenia,
 - h) uwagi (odmowa wykonania lub przydzielenia przedmiotu ortopedycznego przez wytwórnię, zwrot wózka inwalidzkiego itp.);
- 2) czuwają nad należyтым wykorzystaniem przyznaných wózków inwalidzkich, a w związku z tym przeprowadzają corocznie kontrolę, czy potrzebne jest dalsze korzystanie z wózka oraz czy wózek jest utrzymany w należyтым stanie; kontrolę tę przeprowadza się bądź u inwalidy w miejscu zamieszkania, bądź też przez wezwanie osoby zainteresowanej do zgłoszenia się wraz z wózkiem do badania.

2. Daty i wyniki kontroli oraz ewentualnie wydane zarządzenia notuje się na kopiach zawiadomień o przyznaniu wózka (załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia), które należy przechowywać w oddzielnej teczce.

D. Tryb pokrywania należności za przedmioty ortopedyczne.

§ 32. 1. Koszty wykonania przedmiotów ortopedycznych wydanych na zlecenie prezydium rad narodowych pokrywane będą z kredytów budżetu centralnego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

2. Rachunki za wydane przedmioty ortopedyczne będą przesyłane przez państwowe wytwórnie protez i przyszpitalne warsztaty ortopedyczne oraz spółdzielnie pracy (§ 24 ust. 2) do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w celu pokrycia należności.

Załącznik nr 2.

(stempel prezydium rady narodowej)

Nr

Z L E C E N I E

Do

.
.

Wydział-Referent*) Rent i Pomocy Społecznej Prezydium Rady Narodowej
w prosi o wykonanie
zgodnie z załączonym wnioskiem lekarskim dla ob.
Zlecenie niniejsze jest równocześnie upoważnieniem do dokonywania w przyszłości napraw dostarczonego przed-
miotu ortopedycznego oraz zaopatrywania inwalidy w części zużywające się na koszt Państwa.
Rachunek będzie pokryty z budżetu centralnego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.
Do rachunku należy załączyć kopię niniejszego zlecenia oraz pokwitowanie inwalidy z odbioru przedmiotu orto-
pedycznego.

Załączniki: kopia zlecenia + wniosek lekarski.

(podpis)

*) Niepotrzebne skreślić.

Niniejszym kwituję odbiór, wykon zgodnie
ze zleceniem, odpowiedn dla mnie do użytku.

.
(data i podpis czytelny inwalidy)

Załącznik nr 3.

(stempel prezydium rady narodowej)

Z A W I A D O M I E N I E

Ob.
.
.

Wydział-Referent*) Rent i Pomocy Społecznej Prezydium
Rady Narodowej w zawiadamia o wysłaniu zamówienia do
. na wykonanie W wymienionej wytwórni powinien(na) Obywatel(ka)
stawić się w dniu podanym w wezwaniu, jakie Obywatel(ka) otrzyma z wytwórni.

Zaznacza się, że przedmiotów ortopedycznych (wózków) nie przyznaje się na własność, lecz tylko do użytkowania.
Nie wolno zatem odstąpić przedmiotu ortopedycznego (wózka) innej osobie, a po zaprzestaniu użytkowania
należy przedmiot ortopedyczny (wózek) zwrócić do państwowej wytwórni protez, która przydzieliła przedmiot
ortopedyczny (wózek).

Informacji w sprawie napraw przedmiotów ortopedycznych i dostarczenia części zużywających się udzieli Obywa-
telowi(ce) wytwórnia protez.

(podpis)

*) Niepotrzebne skreślić.